

© Ministry of Justice of the Czech Republic, [www.justice.cz](http://www.justice.cz). [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, [www.justice.cz](http://www.justice.cz). [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

## RADA EVROPY

## EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

## DRUHÁ SEKCE

### VĚC PIŠTOROVÁ proti ČESKÉ REPUBLICE

*(stížnost č. 73578/01)*

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

26. října 2004

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.*

*Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

**Ve věci Pištorová proti České republice,**

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové A. B. BAKA, *předseda*,

G. BONELLO,

L. LOUCAIDES,

K. JUNGWIERT,

paní W. THOMASSEN,

pan M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI, *soudci*,

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 5. října 2004,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

## ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 73578/01) směřující proti České republice, kterou dne 12. února 2001 podala Soudu česká občanka paní Helena Pištorová („stěžovatelka“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatelku zastupoval pan J. Kalista, advokát v Praze 1. Českou vládu („vláda“) zastupoval její zmocněnec pan Vít A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

3. Soud se dne 4. června 2002 rozhodl oznámit stížnost vládě a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

## SKUTKOVÝ STAV

4. Stěžovatelka se narodila v roce 1935 a bydlí v Praze.

5. Rodiče stěžovatelky vlastnili dům se zahradou a soukromou cestou. Dne 24. dubna 1967 svůj majetek darovali státu. Majetek poté spravovalo město Humpolec.

6. Dne 24. dubna 1991 vyzvala stěžovatelka město, aby s ní v souladu se zákonem o mimosoudních rehabilitacích („zákon“) uzavřelo restituční dohodu. Město odmítlo.

7. Po konání dvou ústních jednání ve dnech 17. června 1992 a 9. února 1993 zamítl Okresní soud v Pelhřimově dne 10. února 1993 stěžovatelčinu žalobu na vydání předmětného majetku, která byla podána dne 31. března 1992 a následně doplněna ve dnech 8. a 16. června 1992 s odůvodněním, že darovací smlouva nebyla uzavřena v tísní, což je zákonem požadovaná podmínka.

8. K odvolání stěžovatelky ze dne 17. března 1993 Krajský soud v Českých Budějovicích dne 13. května 1993 tento rozsudek zrušil a vrátil věc okresnímu soudu.

9. Ústní jednání před okresním soudem se konala ve dnech 20. října a 10. prosince 1993 a dále ve dnech 26. a 29. července 1994.

10. Soud dne 29. července 1994 nařídil městu vrátit majetek stěžovatelce. Soud po posouzení dalších důkazů dospěl k závěru, že rodiče stěžovatelky darovací smlouvu uzavřeli v tísní.

11. Na základě odvolání žalované strany ze dne 28. srpna 1994, k němuž se stěžovatelka vyjádřila dne 4. září 1994, změnil krajský soud dne 8. prosince 1994 rozsudek okresního soudu tak, že zamítl nárok na restituci uplatněný stěžovatelkou. Soud shledal, že město nevlastnilo dům k 1. dubnu 1991, jak stanoví zákon, a že tento dům nebyl převeden na město po nabytí účinnosti zákona č. 172/1991 Sb. s povinností vydat jej původním vlastníkům.

12. Dne 13. února 1995 byl rozsudek doručen stěžovateli. Ta dne 27. února 1995 podala k Vrchnímu soudu v Praze dovolání, které se týkalo otázky postavení města jakožto žalované strany.

13. Případ stěžovatelky byl dne 2. ledna 1996 postoupen Nejvyššímu soudu z důvodu věcné příslušnosti. Nejvyšší soud dne 17. prosince 1998 stěžovatelčino dovolání zamítl a potvrdil tak odůvodnění vyslovené krajským soudem.

14. Dne 23. března 1999 podala stěžovatelka ústavní stížnost, v níž tvrdila, že řízení trvalo nepřiměřeně dlouho a že došlo k porušení jejího práva na spravedlivé a veřejné projednání věci a zachování zásady rovnosti stran.

15. Ústavní soud dne 3. srpna 2000 její ústavní stížnost odmítl mimo jiné z toho důvodu, že v řízení nedošlo k žádným neopodstatněným průtahům. Ústavní soud shledal, že jisté průtahy v řízení před Nejvyšším soudem byly způsobeny novelizací občanského soudního řádu. Právnímu zástupci stěžovatelky bylo rozhodnutí doručeno dne 14. srpna 2000.

## PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

### I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z DŮVODU DÉLKY ŘÍZENÍ

16. Stěžovatelka namítala, že délka řízení byla v rozporu se zásadou „přiměřené lhůty“ zakotvenou v článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...)v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

17. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasila.

18. Relevantní období začalo dne 31. března 1992, kdy stěžovatelka podala žalobu k Okresnímu soudu v Pelhřimově, a skončilo dne 14. srpna 2000, kdy bylo stěžovateli doručeno rozhodnutí Ústavního soudu. Řízení tedy trvalo osm let, čtyři měsíce a čtrnáct dní.

#### A. K přijatelnosti

19. Podle článku 35 odst. 1 Úmluvy může Soud věc posuzovat až po vyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy.

20. Vláda tvrdila, že v souvislosti se svou námitkou týkající se délky řízení stěžovatelka nevyčerpala dostupné vnitrostátní právní prostředky nápravy. Vláda uvedla, že stížnost na délku řízení lze podat předsedovi příslušného soudu, předsedovi nadřízeného soudu nebo Ministerstvu spravedlnosti a že tento systém upravený zákonem č. 335/1991 Sb., který byl dne 1. dubna 2002 nahrazen zákonem č. 6/2002 Sb., je dále doplněn o možnost podat ústavní stížnost.

21. Stěžovatelka s tvrzením vlády nesouhlasila.

22. Soud připomíná, že v českém právu neexistoval účinný právní prostředek nápravy délky občanskoprávního řízení (rozsudek ve věci *Hartman proti České republice*, č. 53341/99, § 84, ESLP 2003-VIII (výňatky)). Vláda sice v daném případě poukázala na nový zákon č. 6/2002 Sb., Soud se však domnívá, že tento zákon nezavedl nový systém stížností na průtahy v řízení ani podstatně nezměnil systém předchozí. Soud tedy nepovažuje za prokázané, že by stěžovatelka měla k dispozici účinný právní prostředek nápravy, který by jí umožnil domáhat se uplatnění článku 6 odst. 1 Úmluvy před vnitrostátními orgány.

Stížnost tedy nelze prohlásit na nepřijatelnou z důvodu nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.

23. Soud prohlašuje, že tato část stížnosti není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Dále uvádí, že u této části stížnosti neshledal žádný jiný důvod nepřijatelnosti, a prohlašuje ji tudíž za přijatelnou.

## **B. K odůvodněnosti**

24. Vláda tvrdila, že předmětná restituční věc byla složitá. V rámci dokazování byl vypracován znalecký posudek, provedena řada svědeckých výpovědí a výslechů a jeden svědek musel být vyslechnut jiným soudem. Vláda dále uvedla, že řízení bylo odročováno, neboť stěžovatelka často předkládala nové důkazy. Na základě odvolání podaného stěžovatelkou musel být soudní spis navíc posouzen odvolacím soudem, který rovněž nařídil jednání. Ve svém shrnutí procesního postupu vnitrostátních soudů vláda uvedla, že soudy prvního a druhého stupně projednávaly stěžovatelčinu věc v přiměřených lhůtách. Pokud se jedná o řízení před vrchním soudem a Nejvyšším soudem, vláda tuto otázku ponechala na posouzení Soudu.

25. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje na základě okolností případu a s ohledem na kritéria stanovená v jeho judikatuře, kterými jsou zejména složitost věci, chování stěžovatele, postup příslušných orgánů a význam sporu pro stěžovatele (viz z mnoha dalších rozsudek ve věci *Frydlander proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII).

26. Dle názoru Soudu byla věc sice částečně složitá z důvodu nezbytného vypracování znaleckého posudku a provádění výslechů svědků, nelze však tvrdit, že by tyto skutečnosti samy o sobě odůvodňovaly celkovou délku řízení.

27. Soud se rovněž domnívá, že chování stěžovatelky a zejména způsob, jakým svá procesní práva vykonávala, nepřispělo podstatnou měrou k délce řízení.

28. Soud v souvislosti s postupem státních orgánů poznamenává, že v průběhu řízení nastala jistá období nečinnosti. Především se jedná o dvě období v trvání téměř osmi měsíců (od 17. června 1992 do 9. února 1993 a od 10. prosince 1993 do 26. července 1994 – viz § 7 a 9 výše). Soud uvádí, že krajskému soudu trvalo více než dva měsíce, než stěžovatelce doručil rozsudek ze dne 8. prosince 1994 (viz § 12 výše). V řízení dále došlo k značné prodlevě v trvání tří let a více než devíti měsíců, kdy bylo dovolání stěžovatelky projednáváno vrchním soudem a poté Nejvyšším soudem – od 27. února 1995 do 17. prosince 1998 (viz § 12 a 13 výše). Soud dále poznamenává, že Ústavní soud je odpovědný za prodlevu v trvání jednoho roku a více než čtyř měsíců, kdy se zabýval ústavní stížností – od 23. března 1999 do 3. srpna 2000 (viz § 14 a 15 výše).

29. Se zřetelem k okolnostem případu a k celkové délce řízení Soud dospěl k závěru, že požadavek na rozhodnutí v „přiměřené lhůtě“ podle článku 6 odst. 1 Úmluvy nebyl v dané věci dodržen.

30. K porušení článku 6 odst. 1 tudíž došlo.

## II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z DŮVODU NESPRAVEDLIVOSTI ŘÍZENÍ

31. Stěžovatelka tvrdila, že vnitrostátní soudy porušily její právo na spravedlivé projednání věci, když zmanipulovaly věcnou stránku její žaloby a neprojednaly její návrh na ochranu vlastnického práva.

### K přijatelnosti

32. Soud připomíná, že podle článku 19 Úmluvy je povinen zajistit plnění závazků přijatých smluvními stranami Úmluvy. Jeho prvořadým úkolem však není zabývat se skutkovými nebo právními pochybeními, jichž se měly dopustit národní soudy, ledaže tato pochybení mohla způsobit porušení práv a svobod chráněných Úmluvou a pouze v míře, v jaké k takovému porušení mohlo dojít. Článek 6 Úmluvy sice zaručuje právo na spravedlivé projednání záležitosti, neobsahuje však žádná pravidla ohledně přijatelnosti důkazů či způsobu jejich hodnocení, která jsou tedy v první řadě upravena vnitrostátním právem a náležejí do působnosti vnitrostátních soudů (viz např. rozsudek ve věci *García Ruiz proti Španělsku* [velký senát], č. 30544/96, § 28, ESLP 1999-I).

33. Dle názoru Soudu ze soudního spisu nijak nevyplývá, že by vnitrostátní soudy při rozhodování o žalobě stěžovatelky byly podjaté nebo že řízení před nimi byla jinak nespravedlivá. Pouhá skutečnost, že stěžovatelka není spokojena s výsledkem sporu, nemůže sama o sobě vést k hajitelnému tvrzení o porušení článku 6 Úmluvy.

34. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 a je nutné ji odmítnout v souladu s článkem 35 odst. 4 Úmluvy.

## III. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 1 PROTOKOLU Č. 1 K ÚMLUVĚ

35. Stěžovatelka dále namítala, že vnitrostátní soudy porušily její právo na pokojné užívání majetku zaručené článkem 1 Protokolu č. 1, když rozhodly, že žalovanou stranu nelze žalovat podle zákona o mimosoudních rehabilitacích. Stěžovatelka trvala na tom, že z právního hlediska o svůj majetek nikdy nepřišla, byla však zbavena práva jej užívat.

36. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasila.

37. Článek 1 Protokolu č. 1 stanoví:

„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

Předchozí ustanovení nebrání státům přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“

### K přijatelnosti

38. Soud připomíná, že článek 1 Protokolu č. 1 se vztahuje pouze k existujícímu majetku a nezaručuje právo majetek nabýt (viz např. rozsudek ve věci *Van der Mussele proti Belgii* ze dne 23. listopadu 1983, série A č. 70, str. 23, § 48). Stěžuje-li si někdo na zásah do svých majetkových práv, musí tudíž prokázat, že toto právo již existovalo. V souladu s praxí

Soudu nelze za „majetek“ ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1 považovat podmíněný nárok, který v případě nesplnění zákonné podmínky zanikne (viz např. *Malhous proti České republice* (rozhodnutí), č. 33071/96, ESLP 2000-XII).

39. Krajský soud z důvodů zcela jednoznačně vyjádřených v rozhodnutí ze dne 8. prosince 1994 v dané věci rozhodl, že žalovaná strana nevlastnila předmětný majetek k 1. dubnu 1991, kdy nabyl účinnosti zákon o mimosoudních rehabilitacích. Předmětný majetek nemohl být vrácen z toho důvodu, že jedna z podmínek stanovených v tomto zákoně nebyla splněna. Nejvyšší soud toto rozhodnutí potvrdil. Soud neshledal žádný náznak, že by závěry vnitrostátních orgánů byly svévolné nebo neslučitelné s příslušnými ustanoveními českého práva.

40. Za těchto okolností Soud dospěl k závěru, že námitka stěžovatelky nespadá do rámce článku 1 Protokolu č. 1.

41. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti je *ratione materiae* neslučitelná s ustanoveními Úmluvy ve smyslu článku 35 odst. 3 a je tedy nutné ji odmítnout v souladu s článkem 35 odst. 4.

#### IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

42. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

##### A. Újma

43. Stěžovatelka původně požadovala částku 2 520 000 Kč (79 121 €) z titulu náhrady škody za nemožnost užívat a pronajímat předmětný majetek v období od 1. ledna 1994 do 31. prosince 2002. Později svůj požadavek změnila na 100 800 000 Kč (3 164 835 €) za období od 1. dubna 1995 do 31. března 2000.

44. Vláda tvrdila, že mezi skutkovým stavem věci a škodou, jejíž náhrady se stěžovatelka domáhala, neexistovala příčinná souvislost.

45. Dle názoru Soudu s ohledem na předložené důkazy stěžovatelka neprokázala, že tvrzená materiální škoda byla skutečně způsobena porušením Úmluvy v dané věci. Přiznání náhrady z tohoto titulu tedy není opodstatněné (viz obdobně rozsudek ve věci *Nowicka proti Polsku*, č. 30218/96, § 82, ze dne 3. prosince 2002, nezveřejněno).

46. Soud má dále za to, že průtahy v řízení stěžovatelce zcela jistě způsobily morální újmu, jako například pocit úzkosti a marnosti, a že tato újma nemůže být dostatečně napravena pouhým konstatováním porušení Úmluvy. Z tohoto důvodu Soud s ohledem na okolnosti případu stěžovatelce na spravedlivém základě přiznává částku 1 600 €.

##### B. Náklady řízení

47. Stěžovatelka nepožadovala náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s řízením před vnitrostátními soudy a Soudem. Žádná náhrada se tedy z tohoto titulu nepřiznává.

##### C. Úroky z prodlení

48. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové míře marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, navýšené o tři procentní body.

## Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* část stížnosti týkající se délky řízení za přijatelnou; ostatní části stížnosti prohlašuje za nepřijatelné;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*,
  - (a) že žalovaný stát má stěžovatelce zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, z titulu morální újmy částku 1 600 € (tisíc šest set euro), která se převede na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení, a dále případnou částku daně;
  - (b) že od uplynutí výše uvedené tříměsíční lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
4. *zamítá* v ostatním stěžovatelčin návrh na přiznání spravedlivého zadostiucnění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 26. října 2004 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ  
tajemnice

A. B. BAKA  
předseda